

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEJELNIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. lde küldendő
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. lde küldendő
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadótulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A főispán lemondása.

(K.) Amidőn néhány évvel ezelőtt *Weszprémy Zoltán* főispán lett, elmondtuk, hogy annál is inkább bizalommal nézünk működése elé, mert egész életét a közigazgatás szolgálatában töltötte. És midőn beült a főispáni székbe, örömmel üdvözöltük abban a biztos tudatban, hogy a koalíciós kormány választása szerencsés volt.

És mivel nem tartozunk azok közé, akik a felkelő napot üdvözlik, a letűnőt pedig leszólják, eleve kijelentjük, hogy amit *Weszprémy Zoltán* székfoglalása alkalmából elmondtunk, azt fenn tartjuk most is, mert azt hisszük, hogy benne nem csalódott sem a vármegye, sem a város, sem a nagy közönség. Nem, mert *Weszprémy Zoltán* nem öltözött koturnusokba, nem ígért székfoglalójában eget-földet, pusztán annyit, hogy a város érdekeit szíven fogja viselni, a munkát meg fogja becsülni. És midőn főispánsága alatt ígéretét beváltotta, szerencsés kézzel simította el a közgyűlés termében egyik-másik ügyben felmerülő ellentéteket és bölcs mérsékletével, melylyel a város parlamentjét vezette, mindenkinek kivívta elismerését. *Weszprémy Zoltán* egy politikailag nagyon is zivataros időszak után vette át a főispáni széket. A város tanácsának életrevaló, a város nagyságát és fejlődését célzó törekvéseit mindenkor és mindenben támogatta, csak hogy ebből nem kovácsolt magának érdemet, öndicsőítésére nem rendezett be a modern főispánok legtöbbjének példájára sajtóirodát, hanem csöndesen, zajtalanul támogatta a városi Tanácsot a felvett eszmék megtestesítése körül való munkájában. Nem ígért olyat, amit tekintélyével és állásának súlyával, vagy a körülmények folytán ki nem vihetett, ha pedig megtörtént, hogy az ő reményei sem teljesedtek, ha egyik-másik ügyünk odafent utvesztőbe került, azt tudjuk be a letűnt kormánynak, mely Isten tudja mi okból, a legfontosabb és legéletbevágóbb határozatainkat mai napig sem hagyta jóvá, holott ezeknek jóváhagyását a főispán és polgármester nem egyszer szorgalmazták és ezekre nézve biztató választ is kaptak.

Weszprémy Zoltán évtizedeken keresztül szolgálta a vármegyét fiatalságának idealizmusával, férfikorának értékes munkásságával, amit eléggé bizonyít vármegyéjének bizalma, melylyel a főjegyzői székbe ültette. Hogy a nemzeti ellenállás

idejében megmaradt a bölcs mérséklet utján anélkül, hogy árulója lett volna a nemzeti ügynek, mindez csak azt mutatja, hogy a jövőben látott és tudta, hogy nálunk a politikai és közéleti forradalmak csak ideig-óráig tartanak. Sem többet, sem kevesebbet nem tett ebben az időben, mint mi valamennyien, vagyis ellentállott a törvénytelen hatalomnak mindaddig, míg a józan megfontolás ezt megengedte. És ha valóban a gyászmagyarok közé tartozott volna, az uralomra jutott koalíciós miniszterium bizonyára nem nevezte volna ki főispánnak, hanem azok közé sorozta volna őt is, akik ezen idők szegyéntáblájára kerültek. És éppen azért mi, most távozása pillanatában, midőn kiadja kezéből önként a hatalmat és lemond diszes állásáról, most, midőn nem remélhetünk tőle sem mint tisztviselő, sem mint magánember semmit, sajnáljuk, távozását, mert működésével meg voltunk elégedve és személyét szeretetreméltóságánál fogva becsültük.

Weszprémy Zoltán, midőn székfoglalóját tartotta, bejelentette a közgyűlés előtt, hogy „vezetve lesz: kötelességének teljesítése. Nemcsak tiszteletben tartom, mondá, a város törvényben is biztosított autonómiáját, hanem ha megtámadtatnék, annak megvédelmezésére sietek. Azokban a nagyjelentőségű anyagi és kulturális kérdésekben pedig, melyektől Debreczen város felvirágzása, polgárságának megerősödése, összes lakosságának jövőbeli boldogulása függ, mindazokban a kérdésekben igaz lelkesedéssel igyekszem e nemes város hatóságát, tisztikarát és közgyűlését legjobb tehetséggel támogatni és elősegíteni“.

Ezeket az ígéreteket beváltotta *Weszprémy Zoltán* és ha főispánsága idejében valami nagy dolgokat nem művelhetett, az annak tudható be, hogy a koalíciós kormány annyi belső válsággal küzdött, hogy a városok érdekeit nem kísérhette a kívánt figyelemmel. Közgyűlési határozatok, melyek a tanács buzgalma folytán jutottak a közgyűlés elé, elintézetlenül heverték a miniszterek fiókjában és annak dacára, hogy főispán és polgármester mindent megkísérlettek a döntés, vagy jóváhagyás érdekében, fáradságuk, közbenjárásuk, szóval és írásban tett felvilágosításaik kárba veszttek. Ez az igazság, melyet elvitatni nem lehet.

Mindezeket elmondva, mi őszintén sajnáljuk *Weszprémy Zoltánnak* a főispáni székből távozását. Egyenes lelkű ember távozik benne közigazgatásunk éléről. Barátja volt minden nemes eszmének és jóakarója nekünk, tisztviselőknek. A munkás kezeket megbecsülte, igazságos volt hivatalos eljárásában, a közgyűléseket tapintattal vezette és ügyesen simította el mindenkor a felmerült ellentéteket. Mi nem csalódtunk benne és éppen azért amily örömmel üdvözlöttük őt székfoglalása alkalmával, épp oly igaz érzéssel fájlaljuk távozását.

németujfalui SIMONFFY IMRE.

Mélységes gyász kísérte németujfalui Simonffy Imre nyugalmazott polgármestert sirjába. Temetése folyó hónap 9-én volt óriási részvét mellett. A temetésen ott láttuk *Weszprémy Zoltán* főispánt, *Kovács József* polgármester vezetésével a városi Tanácsot és a tisztikart, a vármegyét, a ref. főiskola tanárkarát, a helyőrség tisztikarát, az állami hivatalok fejeit, a tanuló ifjuságot és kulturális intézeteink képviselőit. A gyászháznál felállított ravatal mellett a főiskolai énekkar gyönyörű éneke után megindult a menet a nagytemplomba. Elöl haladtak a diszruhás lovas rendőrök, majd a negyvennyolcas honvédek zászlójuk alatt, a városi tanács és a küldöttségek sokasága.

A nagytemplomban a Te benned biztunk eleitől fogva éléneklése után *Eröss Lajos* ref. püspök magas szárnyalatu imát mondott, utána pedig *Könyves Tóli Kálmán* a költő pap gyönyörű beszédben méltatta a megboldogultnak a haza, az egyház és a városi közügyek körül szerzett érdemeit. A beszéd mélyen meghatotta a templomot színültig megtöltő hallgatóságot, majd megindult a menet a Kossuth-utcai temetőbe, hol a főiskolai énekkar énekének elhangzása után *Kovács József* polgármester lépett a sirhoz és a következő meglehangu, őszinte érzésekben gazdag beszéddel mondott bucsut a megboldogultnak.

Tisztelt gyászoló közönség!

Fájó érzésekkel s szomorú gondolatokkal elérkeztünk ahhoz a pillanathoz, amelyben a halál hatalma s emberi gyarlóságunk s szokásaink szomorú következményeképp elvisszük családjától a családtagot, elhelyezzük elköltözött övéi közé, visszaadjuk az édes anyaföldnek. Mielőtt ez megtörténne, hadd szóljak pár szót — annak a nem rokonsági vér szerinti, hanem a szíve érzése szerinti családnak — a nagyközönségnek nevében, amely idáig némán, szíve fájalmát hordozva, részvételt vette körül a gyászoló családot, a gyászos koporsót s kísérte ki ide, a gyászoló család itt nyugvó tagjaihoz.

Ő e városnak fia volt, — e városnak szolgálja volt, e városnak ura, illetve vagyon kormányzója volt. — Igaz fia, — hűséges szolgálja, jóságos ura volt.

Ha valamikor a debreczeni polgárságot jellemezni fogja valaki — s példányképpül egy alakkal kívánja jellemezni, *Simonffy Imrét* rojja elbűnk állítani s azt mondja — ilyen s ilyen legyen a debreceni polgár, — vagyis olyan, aki szereti városát, hazáját szolgálja hiven, szeretettel, jószággal és aki minden dolgában eleve meggondolja következményeit.

Őt végzete — egy fejlődésre hivatott városnak fiává, szolgáljává, urává szülte — s szerető szívé, jóságos debreceni polgárnak szülte s így tette képessé arra, hogy hosszú szolgálata, uralkodása alatt a szeretet, tisztelet környezte, s ténykedéseit a siker koronázta. Ő nem rohamlépésekkel kívánt haladni, hanem közmegelegedésre s a sikert előre biztosítva.

Es ezt el is érte.

Szeretet, tisztelet, megbecsülés környezte amíg működött, — a szeretet, tisztelet kísérte ki ide s fogja környezni halálában is — a polgárok s a közönség emlékezetében.

Diszitsék sirját ezek — s nyugodjék békével. Kívánjunk neki mindnyájan csendes álmot.

Ezután a debreceni dalárdák énekelték el „Mért oly borus, oly néma e sereg“ kezdetű gyászdalt, melynek elhangzása után a koporsót elhelyézték e családi sírboltban, mire a sírboltot újra befalazták és a temetési szertartás véget ért.

Körrendelet.

114.757.
sz. A. 2. 1909.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

A sz. kir. város közönségének Debreczen.

Értesitem címet, hogy a méhészeti szaktanítói kerületek eddig érvényben volt beosztását a szolgálat érdekében megváltoztattam s az eddigi nyolc kerület helyett az ország területét kilenc méhészeti kerületbe osztottam be.

Erről címet az új beosztás egy példányának megküldésével van szerencsém értesíteni, hogy szakközegemet működésében támogatni s az ezzel összefüggő szükséges intézkedéseket saját hatáskörében megtenni sziveskedjék.

Értesitem még arról is, hogy a kerület székhelyének Arad szab. kir. várost jelöltem meg.

Budapest, 1910 január 28-ikán.

Gróf Serényi.

Közgazdaság.

A takarmányrépa.

Minél nagyobb tömeg répát terem talajunk, annál olcsóbban termeltük azt, tehát minden törekvésünknek oda kell irányulni, hogy a répa tömegét fokozzuk s e tekintetben egyebek mellett a trágyázás és a termelendő répaléleség van döntő befolyással.

A mély szántás mellett a trágyázást hálálja meg legjobban a répa, amit a jó gazda méltányol is s többnyire istállótrágyába veti répáját. Ha csak lehetséges, ne is mulasszuk ezt el, mert mennél bővebben trágyázunk, annál nagyobb termésre számíthatunk. Az istállótrágyát sokkalta célszerűbb ősszel alászántani, már csak azért is, mert a tavaszi alászántás a talajnak kellő időben való előkészítését akadályozza s így azután vagy rosz munkát kap a föld, vagy a vetés késik el.

De az istállótrágyával egymagába nem lehet a legnagyobb terméshozamot elérni, mert a mesterseges trágyákat, különösen a foszfortartalmúakat csak úgy meghálálja, mint a cukorrépa.

A takarmányrépának tulajdonképeni mesterseges trágyája a szuperfoszfát, melynek könnyen

oldható foszforsavat jól tudja értékesíteni a répa. Ez is különösen akkor van nagy termésfokozó hatással, ha istállótrágyával alkalmaztatik egyidejűleg, úgy t. i., hogy az istállótrágya ősszel, vagy a tél folyamán szántatik alá, 150—200 kg. szuperfoszfát pedig a vetőszántás, vagy az extirpálás előtt szóratik ki. Szuperfoszfát alkalmazása esetén legalább 20—60 m. m.-val nagyobb termésre lehet számítani holdanként, mintha az istállótrágyát egymagában alkalmaznók, sőt ez esetben arra is számíthatunk, hogy a répát rendszeren követő árpa termését is lényegesen fogja fokozni az alkalmazott szuperfoszfát.

Egyéb műtrágyát azután rendszeren nem is igényel a répa, bár a káli is kétségen kívül termésfokozó hatással van rá. Legalább ezt látszik bizonyítani az orsz. m. kir. növénytermelést kísérleti állomás által az 1902. és 1903. években végzett kísérlet sorozat, amidőn 1903-ban 22 kísérlet közül 15-nél eredményezett a kálitrágyázás 2.69 mm. terméstöbbletet. Chilisalétromra azonban legfeljebb abban az esetben volna szükség, ha a répa nem istállótrágyába volna vetve.

A répaféleségek jóságát illetőleg nagyon eltérők a nézetek s az eberndorfi az a féleség, amelynek használata leginkább el van terjedve. Pedig talán nem ez a legjobb és legbővebben termő s az a hibája mindenesetre meg van, hogy könnyen repedezik s ennek folytán könnyen meg is romlik.

Nincs is olyan répaféleség, mely mint legjobb, legbővebben termő volna általánosan odaállítható. Hibát követ el azonban az a gazda, aki egyféleséghez ragaszkodik anélkül, hogy a többit kipróbálta volna, végezzünk többféleséggel kísérletet s állapítsuk meg ilyen módon, hogy az adott talajon s az adott viszonyok között melyik terem legbővebben, melyik tehát a legjobb.

Az oberndorfin kívül a mammuth répa kelt nagy terméseivel feltűnést, azután az eckendorffi, a lentowitzi, az olajbogyó s a chrestensen Volendung, amelyet óvári répának is neveznek, mert a termelésével Magyaróváron végzett kísérletek igen kedvező eredménnyel végződtek, ahol nemcsak nagy termés hozama által tűnt ki, hanem azáltal is, hogy egyen etesen csirázik, zsenge korában gyorsan nő, husa tömör, alakja jó, könnyen szedhető s jól áll. Gróf Teleky Arvéd brassói uradalma magját nagyban termesztí s kicsinyben is elárusítja.

Ezek volnának tehát azon répaféleségek, melyek kísérletezésre ajánlhatók.

Hírek.

— **A főispán felmentése.** A hivatalos lap február 9-iki száma közli, hogy ő felsége a belügyminiszter előterjesztésére Weszprémy Zoltánt, Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város főispánját saját kérelmére, buzgó szolgálatainak elismerése mellett, főispáni állásától felmentette.

— **A számonkérőszék jegyzőkönyve.** Most jelent meg az 1910 január 13-án tartott városi számonkérőszék jegyzőkönyve, mely részletesen kimutatja a tisztviselők tevékenységét. A jegyző-

könyv végén a következők olvashatók: Az ügykezelés átvizsgálása után számonkérőszéki elnök, mivel az eredmény nagy tevékenység és szorgalom kifejtését mutatja, az abban közreműködött tisztikarnak elismerését nyilvánítja.

— **Ki lesz a főispán?** Weszprémy Zoltán főispán lemondásával megmozdultak a kombinációk az új főispán személyére nézve. A fővárosi lapokban azt olvastuk, hogy erre a díszes állásra az új kormány Domahidy Elemér volt főispánt kívánja kineveztetni és nem lehetetlen, hogy mikorra lapunk olvasóink kezébe kerül, kineveztetése meg is fog jelenni a hivatalos lapban. Debreczen város közönsége, mint a közhangulatból kitűnik, szívesen látná a visszajövő főispánt, aki mint volt főispán és közéletünk buzgó munkása eddig is szeretetben állott.

— **Halálozás.** Debreczen város egy nyugalmazott tisztviselőjét temették el folyó hónap 11-ikén: Vecsey Károly volt segédlevéltárost. Halálát a következő gyászjelentés tudatja: Vecsey Viktor, özv. Révész Imréné Vecsey Zsanet, özv. Árvay Sándorné Vecsey Mária, Vecsey Sándor és neje, özv. Szőke Jánosné Vecsey Emma és özv. Vecsey Lajosné, mint testvérek és sógornők, úgy a maguk, mint gyermekeik és unokáik nevében, Medgyessy Lajos és leánya, Mike Jánosné Medgyessy Mária, mint unokahuga úgy a maga, mint férje és gyermeke, valamint az összes többi rokonok nevében is mély bánattal s fájdalomtól megtört szívvel jelentik Vecsey Károly nyugalmazott városi hivatalnoknak élete 69-ik évében, folyó hó 9-én, este 1/27 órakor, hosszas szenvedés után történt csendes elhunytát. A boldogultnak földi részei folyó 1910. évi február hó 11-én, pénteken, délután 3 órakor, a Batthyány-utcai 7-ik számú háznál a ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után, a Czegléd-utcai temetőben fognak örök nyugalomra helyeztetni. Debreczen, 1910. évi február hó 9-én. Áldás és béke poraira! A megboldogult munkás élete után nyugalomba vonult. Sokáig szenvedett és most, midőn a halál megváltotta szenvedéseitől, kegyelettel kísértük sirjába. Temetésén a városi tanács és tisztikar képviseltette magát. Nyugodjék békével.

— **Alakuló ülés.** A Debreczen székhellyel megalakuló biztosító társaság 1910 február 20-án délután 4 órakor, a városház kis tanácstermében alakuló ülést tart. Az értekezletet gróf Vay Gábor, Márk Endre és Magoss György dr. hívták egybe.

— **Lőgyakorlat.** A 39 ik gyalogezred folyó hónap 21-én reggel 8 órától déli 12-ig a katonai lövőtéren harcászati lögyakorlatot tart éles töltésekkel. Erre az időre a környéket elzárják a közlekedéstől.

— **Gondnoksági ülés.** A debreczeni tanyai állami elemi népiskolák gondnoksága f. hónap 14-én délelőtt 1/24 órakor ülést tart, melyre a gondnokság tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

— **Alakuló ülés.** A kiskorú bűnösök társadalmi uton való jó irányban térítésére Debreczenben megalakul a patronázs. Ez irányban az alakuló ülés február 24-én lesz a városháznál.

— **A debreczeni izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Az izraelita hitközségi tagok figyelmeztetnek, hogy a jegyzői iroda a választási névjegyzék összeállítását f. hónap 15-ig befejezi, miért is mindazon hitközségi tagok, akik hátralékuk miatt az 1910. évi választók közé fel nem vétettek, ha folyó hó 13-ig a választási jogot korlátozó hátralékaikat kifizetik, besoroztatnak a választói névjegyzékbe.

— **Kamatértítés az exlexben.** A közadók kezeléséről szóló törvény egyik szakasza kimondja, hogy annak az adózónak, aki adótartozásának egy vagy több évnegyedi részletét előre befizeti, az előre fizetett adóösszeg minden forintja után a

befizetés napjától az illető évnegyed közepéig számított évi 5 százalékos kamat betudandó, illetőleg kifizetendő. Felvetett kérdések folytán Lukács László pénzügyminiszter figyelmeztette a pénzügyigazgatóságokat, hogy az említett kamattérítésre az adójukat előre befizető felek a költségvetésen kívüli állapot alatt is jogos igényt tarthatnak, az tehát tőlük most sem tagadható meg.

Szerkesztői üzenetek.

Temesvár. Feltétlenül be kell várnunk a békésebb napokat annál is inkább, mivel igen sokan kartársaink közül még nem jelentették be csatlakozásukat a mozgalomhoz. Nagy hiba volna, ha az ügybe diszonáns hangok vegyülnének. Ha eredményt akarunk elérni, akkor egyé kell tömörülnünk és a küldöttség sem állhat egy-két emberből, hanem abban részt kell venni lehetőleg az összes vármegyei és városi kartársaknak. Es akinek valami ellennézete van, azt közölje bizodalommal. Vagy eloszlatjuk akadályait, vagy meghajlunk érveit előtt. Minden kérdésre szívesen adunk felvilágosítást, mert azt akarjuk, hogy mindenkinek véleménye meghallgatásban részesüljön, akár érinti a javaslat egyik-másik kartársunk anyagi érdekeit, akár nem. Mi első sorban az állás tekintélyének megvédése érdekében dolgozunk, nem feledkezünk meg azonban az anyagi érdekekről sem, amelyek szintén orvoslást kívánnak.

M. M. Hódmezővásárhely. Vettem értesítéset, legközelebb magán levélben felelek.

D. E. Székesfehérvár. Intézkedtünk a hiányzó számok megküldése iránt.

Tisztviselő, helyben. Politikai színezetű cikket nem közlünk, mert nincs kedvünk a kir. ügyészséggel összeütközni. Mellékesen még megjegyezzük azt is, hogy már csak azért sem közöljük a beküldött kéziratot, mert a tisztviselőket nem szándékozunk egy újabb nemzeti ellenállás-féle dologba belevinni. Elég volt egyszer. Az ellenállást csinálják azok, akiknek nincs veszteni valójuk. A cikket egy héttig megőrizzük.

H. B., helyben. Kapható 2 koronáért a polgármesteri titkári hivatalban.

Gazdasági tanácsnokság c. cikkét nem közöljük, mert emberekről reklámokat nem közlünk, azonkívül elvünk, hogy névtelenül beadott cikkeknek helyt nem adunk.

Máramarossziget. Jövő számunkban óhajlásának eleget teszünk; az érdeklődést köszönjük.

„Ős Debreczen.”

Elbeszélések Debreczen multjából.

Irta: **Koncz Ákos.**

A fővárosi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg ezen kötetről, mely Debreczen multját rajzolja meg megfigyelő o o tollal. o o

Ára 3 korona.

Tisztviselőknak, tanároknak, tanítóknak, nyilvános könyvtáraknak, egyleteknek és tanulóknak 2 kor. o o

Kapható a szerzőnél:

Városház, földszint, 7-ik számú ajtó (közlevéltár).

!! MEGJELENT !!

□ A VÁROSI TANÁCS KIADÁSÁBAN □

DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS ÉRVÉNYBEN LÉVŐ SZABÁLYRENDELETEINEK GYŰJTEMÉNYE.

Az 564 oldal terjedelmű vaskos kötet ára
2 KORONA.

Kapható a városi könyvnyomda-vállalat irodájában. **Kossuth-utca, városház-épület.**

Alapított 1561.

Telefon: 270.

« DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS »
KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.
(VÁROSHÁZÉPÜLET, KOSSUTH-UTCA.)

A modern technika legújabb vívmányaival felszerelve, készít mindenféle nyomtatványokat a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig, jutányos ár mellett. ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

Meghívók, eljegyzési kártyák, üzleti nyomtatványok, körlevelek a legizlésebben állíttatnak ki. — Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközöl. ☺ ☺ ☺

Tartós betűrebből készült tömöntvényekkel helybeli és vidéki nyomdáknak, könyvkötőknek jutányos árért rövid idő alatt szolgálunk.